

Geachte aanwezigen,
Beste Collega's,

Bekroond worden met het VVOJ-Vliegwiel is anders dan de bekroningen die Apache in het verleden te beurt vielen. Waardering krijgen van je eigen collega's is erg bijzonder. Het streelt uiteraard onze ijdelheid, maar het sterkt ons in onze overtuiging dat we op een relevante manier aan journalistiek doen.

Deze bekroning gaat – uitzonderlijk – naar de hele redactie. Die kon hier vanavond niet zijn en daarom valt mij de eer te beurt om in hun naam de honneurs waar te nemen.

Hun namen dienen hier dus genoemd te worden: Tom Cochez, Liesbet De Kock, Hind Fraihi, Paul Gebruers, Frank Olbrechts, Steven Vanden Bussche en Jan Walraven. En met hen de vele freelancers die elke dag een cruciale bijdrage leveren. Maar een redactie is machteloos zonder de hulp van de niet-redactionele diensten: Bram Souffreau (onze onvermoeibare rots in de branding), Vincent Loozen, Annelien Van, Roey en Wouter Vanhouteghem. Uiteraard kan ik de naam van mijn voorganger Georges Timmerman hier niet onvermeld laten. Hij staat symbool voor alle Apachen die in het verleden voor ons hebben gewerkt en altijd Apache zullen blijven.

Duizendmaal dank. Deze prijs is voor jullie.

Bij uitbreiding is dit ook een bekroning voor de meer dan 2000 leden en bestuurders van onze coöperatie die garant staan voor onze onafhankelijkheid en van onze duizenden abonnees die ervoor zorgen dat wij reclamevrij kunnen blijven.

Onderzoeksjournalistiek is échte journalistiek. Wij gebruiken die term liever om dat op de keper beschouwd aan elk artikel, hoe klein ook, onderzoek zou moeten voorafgaan. Jammer genoeg kun je daar in deze copy paste-tijden, steeds minder zeker van zijn. En dan moet de AI-revolutie nog beginnen.

Echte journalistiek is de reden van ons bestaan; zeker als we onszelf willen tooien met de eretitel 'vierde macht'.

Echte journalistiek is ook 'lezersgericht', maar op een andere dan een commerciële manier. Ze pretendeert onderwerpen uit te spitten die de lezer zouden moeten interesseren. Als je aan een lezer vraagt wat hij 's anderendaags in de krant wil zien staan, zal hij – als hij goed nadenkt – antwoorden: "Dat moet ú mij vertellen, beste journalist."

Al sinds mensenheugenis begint een journalist (m/v/x) zijn dag met een ochtendbabbel. Daar toetst hij ideeën af bij collega's, werpt hij vragen op, foetert hij op dingen of mensen die hem irriteren, spreekt hij vol lof over wat er goed gaat. Daar worden de tips en de ideeën besproken die later – ooit, maar meestal niet – leiden tot een artikel.

En daar drinkt hij met een sterke kop koffie de slaap uit zijn lijf. Uit die redactionele dynamiek ontstaat een nieuwsselectie.

Vandaag krijgen journalisten 's morgens een mail van een data-analist; een rapport dat hen vertelt hoe goed of slecht hun artikel gescoord heeft. Meestal volgt dan een telefoontje of een zoom-meeting waarin hij wordt aangemaand om het verhaal nog eens op te warmen. Of het verhaal ook maatschappelijk impact heeft gehad, geleid heeft tot parlementaire vragen, reacties van beleidsmakers, opgepikt werd door andere media; dat is niet belangrijk. Leidde het artikel tot conversies (de nieuwe naam voor abonnementen), dat is het enige wat telt. Er zijn zelfs mediabedrijven die de bonussen van hun hoofdredacteuren daarop afstemmen.

Bij Apache willen wij natuurlijk ook veel abonnees. Wij zijn ook nieuwsgierig hoeveel lezers onze stukken hebben gelezen. Maar een onafhankelijke redactie moet haar lezers ook durven tegenspreken en wijzen op de olifant in de kamer die hij eigenlijk wil negeren of op het lichtpuntje dat hij in zijn wanhoop niet had opgemerkt.

Echte journalistiek kan verschillende vormen aannemen. De VVOJ [spreekt van](#) opsporende, controlerende en signalerende onderzoeksjournalistiek. Slaafs volgende journalistiek hoort daar niet toe. Journalistiek die banale fait-divers tot hoofdpunt van het nieuws bombardeert, al helemaal niet.

Kan het allemaal beter? Natuurlijk. Echte journalistiek is trial and error. En soms zijn de bronnen gewoon te troebel of te verdacht en moet je de dode aap laten vallen. Soms hebben we gewoon te weinig geld om voldoende mensen te betalen om al die onderwerpen uit te spitten die nog op de wachtlijst staan.

Ik herhaal het. Bekroond worden door een jury van je collega's is een grote eer. Het gebeurt in onze stiel veel te weinig dat we elkaars werk honoreren. Soms kan er zelfs geen bronvermelding meer van af. Bij deze dus een oproep om meer aandacht te besteden aan elkaars primeurs (échte primeurs, geen getelefoneerde). Het is cruciaal dat ze veel vaker op de maatschappelijke en politieke agenda komen en blijven om échte verandering te bewerkstelligen. Om te komen tot meer transparantie en meer aansprakelijkheid. Wanneer we het monopolie van de aandacht overlaten aan politici en andere machthebbers of aan Facebook, X, TikTok en Instagram, kunnen we de democratie niet overeind houden. We moeten de waarheid spreken tegen de macht, anders versmacht de macht de waarheid.

Maar er is nog meer aan de hand. De bedreigingen komen niet alleen van de commercialisering maar ook van de politiek. Vorig week publiceerde Apache een stuk over het stemgedrag van het Vlaams Belang in het Europees parlement. Daaruit blijkt dat het sociale imago dat de partij in Vlaanderen wil opbouwen, slechts schijn is. Alle voorstellen om het lot van werkende mensen of werklozen te verbeteren, worden door de extreemrechtse partij op Europees niveau weggestemd.

Op X kreeg Apache meteen de wind van voor van zowel kopstukken als voetvolk van het Vlaams Belang. Dat zijn we gewoon – we kennen onze trollen)- en dat wijst erop dat we ergens gedrukt hebben waar het pijn deed.

Eén reactie, van Europees parlements lid Tom Vandendriessche deed bij ons een alarm afgaan. Hij reageerde furieus op een bericht van Fonds Pascal Decroos dat een werkbeurs had gegeven om dit stuk mogelijk te maken.

Ik citeer: “Linkse leugenpers. Nog 8 maand en men zal dat voortaan op eigen kosten kunnen doen”. Op de vraag van het Fonds wat hij daarmee bedoelde, kwam geen antwoord.

Maar de uitspraak is duidelijk. Na de afschaffing – om politieke redenen – van het Vlaams Journalistiek Fonds is de subsidie aan het Fonds Pascal Decroos zowat de enige Vlaamse subsidie voor journalistiek (los van de dotatie aan de VRT en de regionale omroepen). Het dreigement om die kraan ook dicht te draaien, zoals de geestesgenoten van Vandendriessche in Rusland, Polen en Hongarije hebben gedaan en zo de onafhankelijke journalistiek te muilkorven, is duidelijk.

Wat ons ten zeerste verbaast en bedroeft is dat niemand van onze collega's of niemand in de politiek een streep in het zand getrokken heeft. Deze openlijke dreiging om de persvrijheid aan banden te leggen moet met klem worden veroordeeld, evenals het voornemen van de partij om de VRT te privatiseren.

Nota bene: deze dreigementen komen van een partij die jaarlijks 8,1 miljoen euro subsidie krijgt en een spaarpotje van 16 miljoen euro kon aanleggen met centen van de belastingbetaler.

Beste collega's,

Ik wil tot slot de jury bedanken voor dit genereuze en collegiale gebaar en spreek mijn steun uit voor alle echte journalisten die nog

steeds aan de weg blijven timmeren. Er zitten er gelukkig nog op alle redacties. Maar hun werk wordt met de dag moeilijker gemaakt. We hebben elkaar broodnodig om de echte journalistiek sterk te houden. De VVOJ is in elk geval een krachtige bondgenoot in die strijd.

Ik dank u.